

Dosarul nr. 2r-551/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (judecător I. Negreanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători M. Anton, I. Țurcan și V. Cotorobai)

DECIZIE

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Elizaveta Berladean,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Berladean împotriva Elizavetei Berladean, intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei Rezina, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori,

împotriva încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina,

c o n s t a t ă:

La 27 iunie 2018, Gheorghe Berladean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elizavetei Berladean, intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei Rezina, cu privire la desfacerea căsătoriei încheiate la data de 27 aprilie 2009 cu Elizaveta Berladean, stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX, YYYYYY, născută la YYYYYY, și ZZZZZ, născut la ZZZZZ, cu tatăl Gheorghe Berladean, și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori XXXXX, YYYYYY și ZZZZZ, în mărime de 1/2 din veniturile lunare ale Elizavetei Berladean, din momentul depunerii cererii de chemare în judecată și până la atingerea de către XXXXX, YYYYYY și ZZZZZ a vârstei majoratului (f.d. 4-5).

Prin hotărârea din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Berladean împotriva Elizavetei Berladean cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori. S-a desfășurat căsătoria înregistrată la 27 aprilie 2009 la Primăria com. Gordinești, r-nul Rezina, între Gheorghe Berladean și Elizaveta Berladean, trecută în Registrul de stare civilă sub nr. 4. S-a stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX, născută la

XXXXX, YYYYY, născută la YYYYY, și ZZZZZ, născut la ZZZZZ, cu tatăl Gheorghe Berladean. S-a încasat în beneficiul lui Gheorghe Berladean, din contul Elizavetei Berladean, pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX și YYYYY în cuantum fix a câte 993 lei lunar și pensia pentru întreținerea copilului minor ZZZZZ în cuantum fix a câte 750 lei lunar, începând cu data de 27 iunie 2018 și până la atingerea de către copii a majoratului. S-a încasat de la Elizaveta Berladean și Gheorghe Berladean taxa de stat în cuantum de câte 100 lei de la fiecare pentru desfacerea căsătoriei și eliberarea adeverinței de divorț. S-a încasat în beneficiul statului, din contul Elizavetei Berladean, taxa de stat în sumă de 984, 96 lei (f.d. 46-50).

La 17 aprilie 2019, Elizaveta Berladean a declarat apel împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina (f.d. 45).

Prin încheierea din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, și s-a acordat apelantei Elizaveta Berladean un termen de 15 zile calendaristice din momentul comunicării încheierii pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 75 lei (f.d. 56-57).

Prin încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din motiv că apelanta Elizaveta Berladean a înaintat în cererea de apel noi pretenții, neexamine în primă instanță (f.d. 68-70).

La 16 iulie 2019, Elizaveta Berladean a declarat, prin intermediul oficiului poștal, recurs împotriva încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia și dispunerea acceptării pe rol a apelului declarat împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina (f.d. 77-78; 82).

În motivarea recursului, recurenta Elizaveta Berladean a susținut că una dintre pretențiile pe care le-a formulat reclamantul Gheorghe Berladean constă în stabilirea domiciliului copiilor minori.

Astfel, recurenta consideră că odată ce în cadrul examinării cauzei în prima instanță, a declarat că nu este de acord ca, copiii minori să rămână cu reclamantul Gheorghe Berladean, ci dorește ca aceștia să rămână la dânsa, instanța de apel eronat a constatat că nu s-a pus în discuție subiectul ce ține de stabilirea domiciliului copiilor minori cu recurenta Elizaveta Berladean.

Mai mult, recurenta a invocat că faptul înaintării în formă orală a cerinței privind stabilirea domiciliului copiilor minori cu Elizaveta Berladean nu constituie temei de a considera că o astfel de cerință în general nu a fost înaintată.

Aici, recurenta a subliniat că nu a fost asistată de un avocat în cadrul examinării cauzei în primă instanță, astfel încât instanța de judecată, urmare a înaintării în formă orală a cerinței privind stabilirea domiciliului copiilor minori cu Elizaveta Berladean, urma, după caz, să-i explice că o astfel de cerință trebuie să fie înaintată anume în formă scrisă.

Recurenta a mai menționat că acest litigiu vizează interesele superioare ale

copiilor minori, iar pretenția privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori derivă din pretenția privind stabilirea domiciliului copiilor minori.

La 05 septembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Gheorghe Berladean și a intervenientului accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei Rezina copia cererii de recurs depuse de Elizaveta Berladean împotriva încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 84).

Intimatul Gheorghe Berladean și intervenientul accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei Rezina nu și-au valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de Elizaveta Berladean.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Luând în considerare că recurenta Elizaveta Berladean a declarat recurs împotriva încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău la data de 16 iulie 2019, adică în termen de mai puțin de 15 zile de la emiterea deciziei respective, Colegiul ajunge la concluzia că recurenta Elizaveta Berladean s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 425 din Codul de procedură civilă.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Elizaveta Berladean, de a casa încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din următoarele raționamente.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Conform art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Colegiul constată că la 27 iunie 2018, Gheorghe Berladean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elizavetei Berladean, intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei Rezina, cu privire la desfacerea căsătoriei încheiate la data de 27 aprilie 2009 cu Elizaveta Berladean, stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX, YYYYY, născută la YYYYY, și ZZZZZ, născut la ZZZZZ, cu tatăl Gheorghe Berladean, și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori XXXXX, YYYYY și ZZZZZ, în mărime de 1/2 din veniturile lunare ale Elizavetei Berladean, din momentul depunerii cererii de chemare în judecată și până la atingerea de către XXXXX, YYYYY și ZZZZZ a vârstei majoratului (f.d. 4-5).

Colegiul reține că în cadrul examinării cauzei în prima instanță, pârâta

Elizaveta Berladean a declarat că este de acord cu desfacerea căsătoriei încheiate cu reclamantul Gheorghe Berladean, însă nu recunoaște celelalte pretenții ale acestuia, precizând că dorește ca domiciliul copiilor minori să fie stabilit cu dânsa (f.d. 19-20; 40-42).

Prin hotărârea din 09 aprilie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Berladean împotriva Elizavetei Berladean cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori. S-a desfășurat căsătoria înregistrată la 27 aprilie 2009 la Primăria com. Gordinești, r-nul Rezina, între Gheorghe Berladean și Elizaveta Berladean, trecută în Registrul de stare civilă sub nr. 4. S-a stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX, YYYYY, născută la YYYYY, și ZZZZZ, născut la ZZZZZ, cu tatăl Gheorghe Berladean. S-a încasat în beneficiul lui Gheorghe Berladean, din contul Elizavetei Berladean, pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX și YYYYY în cuantum fix a câte 993 lei lunar și pensia pentru întreținerea copilului minor ZZZZZ în cuantum fix a câte 750 lei lunar, începând cu data de 27 iunie 2018 și până la atingerea de către copii a majoratului. S-a încasat de la Elizaveta Berladean și Gheorghe Berladean taxa de stat în cuantum de câte 100 lei de la fiecare pentru desfacerea căsătoriei și eliberarea adeverinței de divorț. S-a încasat în beneficiul statului, din contul Elizavetei Berladean, taxa de stat în sumă de 984, 96 lei (f.d. 46-50).

La 17 aprilie 2019, Elizaveta Berladean a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, solicitând casarea acesteia în partea stabilirii domiciliului copiilor minori cu Gheorghe Berladean și emiterea unei noi hotărâri, prin care copiii minori să fie lăsați la educația și întreținerea Elizavetei Berladean (f.d. 45).

Art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Astfel, prin încheierea din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, și s-a acordat apelantei Elizaveta Berladean un termen de 15 zile calendaristice din momentul comunicării încheierii pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 75 lei (f.d. 56-57).

Art. 365¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă statuează că în decurs de 10 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces. Dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art. 368 și 369.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță.

În succesiunea celor relatate, Colegiul relevă că în cazul în care instanța de apel constată că prin cererea de apel, chiar și nemotivată, apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță, aceasta este în drept să restituie cererea de apel conform prevederilor art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă.

Însă în speță, la faza acceptării spre examinare a cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, instanța de apel i-a acordat apelantei Elizaveta Berladean un termen pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 75 lei.

Așadar, Colegiul reține că la faza respectivă instanța de apel nu a constatat că apelanta Elizaveta Berladean a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță, ci i-a creat apelantei Elizaveta Berladean o speranță legitimă că în cazul prezentării în termen a cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 75 lei, va fi intentată procedura de apel.

Totodată, Colegiul punctează că la materialele cauzei nu este anexată dovada recepționării de către apelanta Elizaveta Berladean a copiei încheierii din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 27 iunie 2019, apelanta Elizaveta Berladean a depus, prin intermediul oficiului poștal, cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, formulând aceeași solicitare ca și în cererea de apel nemotivată, și anume casarea hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, în partea stabilirii domiciliului copiilor minori cu Gheorghe Berladean și emiterea unei noi hotărâri, prin care domiciliul copiilor minori să fie stabilit cu Elizaveta Berladean (f.d. 59-60; 67).

Concomitent, apelanta Elizaveta Berladean a depus și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 739 lei (f.d. 66).

Colegiul reiterează că potrivit art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță.

În context, Colegiul consideră necesar să evidențieze mențiunea recurenței Elizaveta Berladean că aceasta nu a înaintat în cererea de apel o nouă pretenție, neexaminată în prima instanță, solicitând doar respingerea pretenției reclamantului Gheorghe Berladean privind stabilirea domiciliului copiilor minori cu acesta.

Însă, prin încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, a fost restituită cererea de apel depusă de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din motiv că apelanta Elizaveta Berladean a înaintat în cererea de apel noi pretenții, neexamine în primă instanță (f.d. 68-70).

Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel eronat a considerat a fi incidente prevederile art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă și neîntemeiat a restituit cererea de apel depusă de Elizaveta Berladean împotriva

hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina.

Instanța de apel a constatat în partea motivată a încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău că odată ce în cadrul examinării cauzei în prima instanță, Elizaveta Berladean nu a înaintat cerere reconvențională împotriva lui Gheorghe Berladean cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori cu Elizaveta Berladean, aceasta nu era în drept să înainteze pretenția respectivă la faza examinării cererii de apel.

Iar, în cazul în care instanța de apel ar fi constatat cu certitudine, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, că apelanta Elizaveta Berladean a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță, aceasta urma să restituie cererea de apel a Elizavetei Berladean doar în partea pretenției respective, indicând-o în mod expres în dispozitivul încheierii de restituire a cererii de apel și, în situația întrunirii condițiilor legale, să examineze apelul declarat de Elizaveta Berladean referitor la legalitatea și temeinicia hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, în partea stabilirii domiciliului copiilor minori cu Gheorghe Berladean.

De altfel, Colegiul observă că instanța de apel a constatat că apelanta Elizaveta Berladean a prezentat doar copia neautentificată a dovezii de achitare a taxei de stat pentru cererea de apel, însă a omis să se expună de ce această circumstanță ar fi relevantă în cazul aplicării sancțiunii procedurale de la art. 369 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă.

Or, în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel se restituie în temeiul prevederilor art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă. Însă, instanța de apel nu a indicat în încheierea contestată acest temei de drept procedural.

Conform art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Respectiv, menținerea încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău ar îngreuna într-un mod arbitrar accesul la justiție al apelantei Elizaveta Berladean, deoarece Republica Moldova, în calitate de semnatară a Convenției Europene a Drepturilor Omului, și-a asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de această Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, în condițiile în care justițiabilul trebuie să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act judecătoresc constituind o atingere adusă drepturilor sale și să dispună de mijloacele concrete de a ajunge în fața instanței de judecată.

Astfel, în condițiile în care instanța de apel nu a oferit pentru apelanta Elizaveta Berladean mijloace obiective de a contesta hotărârea din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, în partea stabilirii domiciliului copiilor minori cu Gheorghe Berladean, aceasta nu era în drept să aplice prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Așadar, la noua soluționare a chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019

a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să emită o încheiere legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil, garantat la art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Elizaveta Berladean, de a casa încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina.

În conformitate cu art. 427 lit. b) și 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Elizaveta Berladean.

Se casează încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Berladean împotriva Elizavetei Berladean, intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei Rezina, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, și se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de Elizaveta Berladean împotriva hotărârii din 09 aprilie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan